

ΚΛΑΔΟΙ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

ΚΛΑΔΟΙ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

- # ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
- # ΣΥΓΚΡΗΤΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ
- # ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΙ ΚΛΑΔΟΙ

- # **ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΙ ΚΛΑΔΟΙ:**
- # **ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ**
- # **ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ**
- # **ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ**

ΣΥΓΚΡΗΤΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ

ΣΥΓΚΡΗΤΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ

Προσπαθεί ν' αποσαφηνίσει τις ομοιότητες και διαφορές των θρησκειών μεταξύ τους και έτσι να αχθεί τελικά σε σαφή έκθεση και ερμηνεία των αμοιβαίων μεταξύ των επιμέρους θρησκειών σχέσεων και να ταξινομήσει κριτήρια τις θρησκείες.

FRIEDRICH MAX MÜLLER

ΕΝΟΘΕΙΣΜΟΣ
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ
ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ

Αρχικά, η ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ επικεντρωνόταν στην εφαρμογή της συγκριτικής μεθόδου στα δεδομένα των θρησκειών του κόσμου με βάση τις αρχές της θεωρίας της εξελίξεως. Αυτή ξεκινούσε από την *a priori* θέση ότι στις θρησκείες επικρατεί ένα σχήμα προόδου και εξελίξεως και επιχειρούσε να εκτιμήσει την ποιότητα κάθε θρησκείας.

Από τη στιγμή που ο Δαρβίνος διατύπωσε τη θεωρία του έδωσε τη δυνατότητα στους ανθρωπολόγους και κοινωνιολόγους του καιρού εκείνου να θεωρήσουν τη μεγάλη ποικιλία των πολιτισμών ως αποτέλεσμα της κοινωνικής πάλης και εξέλιξης. Η Συγκριτική Θρησκειολογία δεν κατόρθωσε ποτέ ν' αποκτήσει μια σταθερή μέθοδο δεκτή από όλους. Στα πρώτα βήματά της (1870-1890) τα ενδιαφέροντα της επικεντρώνονται σε δύο κυρίως σχολές σκέψης: στη φιλοσοφική σχολή του Max Müller και στην ανθρωπολογική των A. Bestian, T. Waitz, E. B. Tylor, J. G. Frazer, A. Lang, κ.α.

Το βασικό εξελικτικό σχήμα που δέσποζε στην έρευνα του καιρού εκείνου ήταν αυτό των τριών σταδίων της ανθρώπινης πορείας του A. Comte: Ότι δηλαδή η ανθρωπότητα πέρασε από το μυθολογικό στο θρησκευτικό στάδιο και τελικά έφτασε στο επιστημονικό.

L. Morgan: «Η θρησκεία ακολούθησε την πορεία της εξέλιξης του Homo Sapiens. Όπως ακριβώς αυτός εξελίχτηκε από τις χαμηλότερες βαθμίδες βιολογικής εξελίξεως, έτσι και η θρησκεία άρχισε από χαμηλές πνευματικές βαθμίδες και βαθμιαία εξελίχτηκε προς τα ανώτερα σημεία, ώσπου τελικά έφτασε στο ανώτατο σημείο του ηθικού μονοθεϊσμού ή του ηθικού αγνωστικισμού».

Τις αρχές μπορούμε να τις παρακολουθήσουμε:

- α. σε **εμπειρικούς όρους**, όπως είναι ο Ανιμισμός του Tylor, ο Προανιμισμός του Marett ή το αίσθημα του numinosum του Otto
- β. σε κοινωνικές θεωρίες, όπως είναι ο Manismus (προγονολατρεία) του H. Spencer ή οι διάφορες θεωρίες περί Τοτεμισμού, Μαγείας και Ιερής βασιλείας.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Το όνομα Συγκριτική Θρησκευολογία διατηρήθηκε για πολλά χρόνια, αλλά το αντικείμενό της διαχωρίστηκε σ' ένα αριθμό αλληλοσχετιζόμενων επιστημών: Ιστορία Θρησκευμάτων, Ψυχολογία, Κοινωνιολογία και Φαινομενολογία της Θρησκείας.

Τη Συγκριτική Θρησκευολογία αντικατέστησε κυρίως η Ιστορία των Θρησκειών.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

- Εξετάζει τις διάφορες θρησκείες με βάση τις πηγές τους και παρακολουθεί την ιστορική γένεση και εξέλιξή τους. Προσπαθεί να περιγράψει τη σχέση η οποία υπάρχει μεταξύ των φαινομένων της θρησκείας και των θρησκευτικών εμπειριών που βρίσκονται πίσω απ' αυτά. Ενδιαφέρεται τόσο για την εσωτερική ιστορική διαμόρφωση κάθε θρησκείας, όσο και για την, με την πάροδο του χρόνου, μεταβολή των μορφών, της διδασκαλίας και της εκφράσεως της στη λατρεία και το μύθο.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

- # **ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ:**
- # ΕΙΣΑΓΩΓΗ
- # ΠΗΓΕΣ
- # ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ
- # ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΠΕΡΙ ΘΕΟΥ, ΚΟΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
- # ΛΑΤΡΕΙΑ, ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ
- # ΜΥΘΟΣ Ή ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
- # ΟΔΟΣ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ, ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ ΕΣΧΑΤΟΛΟΓΙΑ
- # ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΟΣ
- # ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ πρέπει να διακριθεί από την ερμηνευτική προσέγγιση, η οποία στην προσπάθειά της ν' ανοίξει τα μυστήρια του φαινομένου που μελετά, μπορεί να δώσει υποκειμενικές ή ακόμη και δογματικές ερμηνείες. Ο ιστορικός των θρησκειών πρέπει να βλέπει πάντοτε το αντικείμενο της έρευνάς του ως ιστορικό γεγονός. Αν και η θρησκεία είναι ιστορικό φαινόμενο, ωστόσο δεν πρέπει να υποβιβάζεται σε ιστοριοκρατία. Σκοπός λοιπόν του ιστορικού των θρησκειών είναι να εκτιμήσει ορθά τα ιστορικά πρόσωπα και πράγματα μιας θρησκείας και να τα εκθέσει αντικειμενικά, χωρίς να τα ωραιοποιήσει ή να τα υποτιμήσει.

ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΒΙΩΜΑΤΩΝ

Πρόκειται για τη θεωρία που προτείνει ότι ορισμένες πίστες, λατρευτικές ενέργειες και θεσμοί επιβίωσαν κατά την πορεία της εξέλιξης

ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

Πρόκειται για τη θεωρία που προτείνει το διασκορπισμό στοιχείων του πολιτισμού και της θρησκείας από ένα μέρος του κόσμου σ' άλλο με τη μετανάστευση, το εμπόριο, τις κατακτήσεις ή τις ιεραποστολές.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Ασχολείται με το πρόβλημα του βαθύτερου νοήματος και της ουσίας της θρησκευτικής ζωής. Σκοπό της έχει να φτάσει στη θεά της ουσίας των θρησκευτικών πραγμάτων.

Η Φαινομενολογία της Θρησκείας περιγράφει, συγκρίνει και ερμηνεύει τα θρησκευτικά φαινόμενα, τα σύμβολα και τις τελετουργικές πράξεις κάθε θρησκείας, με σκοπό ώστε, με τη σύγκριση ή την αφαίρεση, να διακρίνει την ουσία από την ύπαρξή τους και να κατασκευάσει ένα γενικό ορισμό, ο οποίος θα εκφράζει την κοινή ουσία όλων των θρησκειών.

Η Φαινομενολογία διαφέρει από τους προηγούμενους κλάδους στο ότι δεν συγκεντρώνει το ενδιαφέρον της ούτε στην ιστορική γέννηση της θρησκείας, ούτε στη λειτουργία μιας θρησκείας υπό τη σύγχρονη μορφή της. Σκοπό έχει να ταξινομήσει τα φαινόμενα που συνδέονται με τις θρησκευτικές παραδόσεις, αντικείμενα, τόποι, τελετουργίες, διδασκαλίες, πίστεις, εμπειρίες.

Ο φαινομενολόγος δέχεται ότι αυτό που εμπίπτει αμέσως στη συνείδηση του πιστού είναι το φαινόμενο των ιερών πραγμάτων της θρησκείας του, αλλά κάτω από το φαινόμενο κρύβεται η ουσία που είναι απρόσιτη. Έτσι, καλείται να περιγράψει την επίδραση των θρησκευτικών φαινομένων στο θρησκευόμενο άνθρωπο.

GERARDUS VAN DER LEEUW

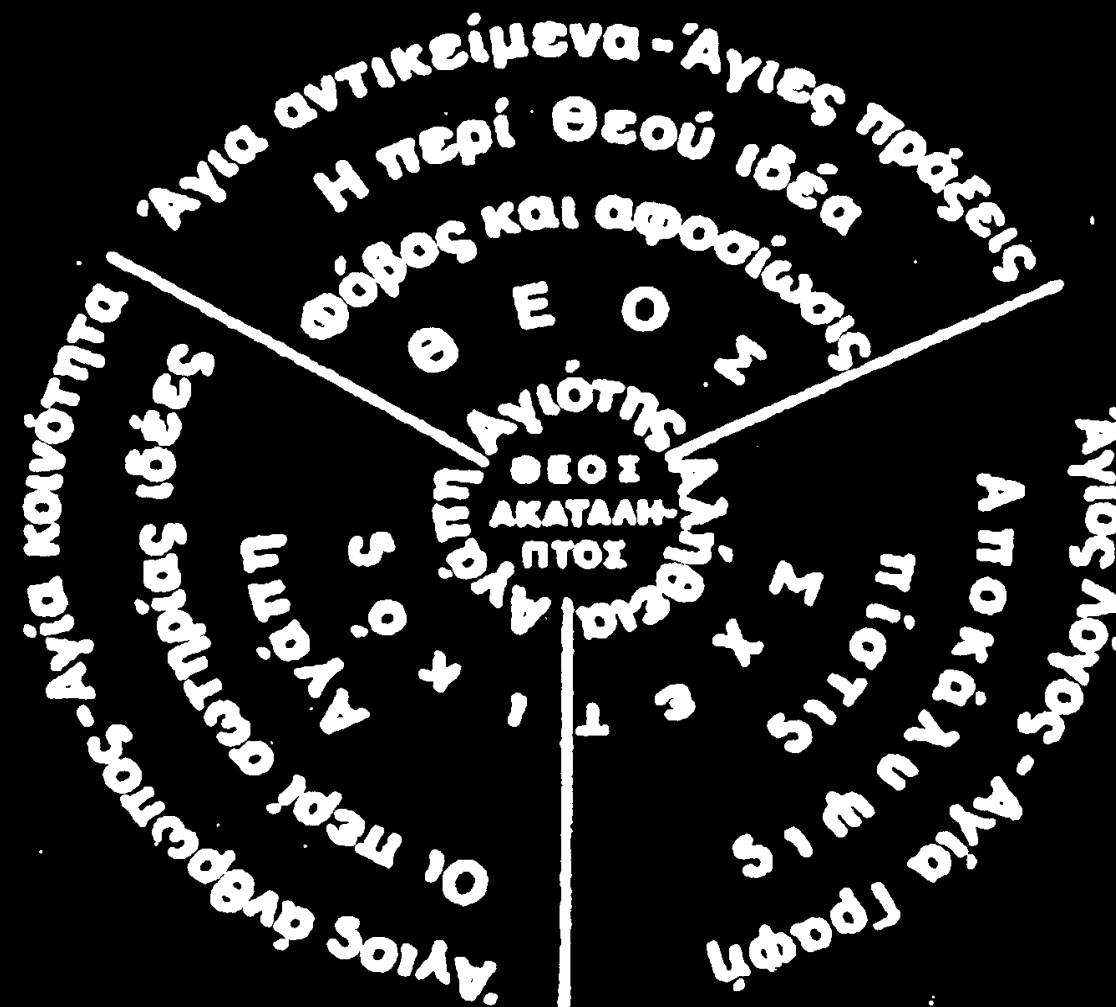
Έθεσε τις βάσεις της Φαινομενολογίας της Θρησκείας.

Ασχολείται με το νόημα της θείας δύναμης (numen), η οποία αποκαλύπτεται κατά πολλούς και ποικίλους τρόπους και αποτελεί την πηγή και την ουσία κάθε θρησκείας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑΣ

Η μέθοδος με την οποία εργάζεται η Φαινομενολογία της Θρησκείας για να αχθεί στην ουσία της θρησκείας μπορεί να παρασταθεί με πέντε ομόκεντρους κύκλους:

Το σχήμα κατά Fr. Heiler, *Erscheinungsvormen und Wesen der Religion*.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ:

- # **ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΗΣ «ΠΡΩΤΗΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ», ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΙΔΟΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ, ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΓΝΩΣΗΣ. ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΤΗΜΕΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ, ΜΕ ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΑΠΟΔΙΔΟΝΤΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΩΣ (T. HOBBS).**
- # **ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΠΡΟΣΙΔΙΑΖΕΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ. ΠΡΟΘΕΣΗ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ. Η ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ, Η ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΑΙ Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΙΔΩΘΟΥΝ ΩΣ ΜΙΑ ΕΝΙΑΙΑ, ΑΔΙΑΣΠΑΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (C. LEVI – STRAUSS).**

π.χ. για να δει κανείς το ραδίκι, θα πρέπει ταυτόχρονα να δει και τα άλλα φυτά, τα οποία διαφέρουν από αυτό. Στη φυσική για ν' αντιληφθεί κανείς την κίνηση ή την ύπαρξη ενός σώματος πρέπει να το δει ως προς τη σχέση του με κάποιο άλλο.

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΣΤΙΣ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ

ΟΙ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΑΠΛΩΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ, ΑΛΛΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΟΙ ΙΔΙΕΣ ΙΣΧΥΡΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ.

- # ΑΓΝΟ – ΜΙΑΡΟ**
- # ΙΕΡΟ – ΚΟΣΜΙΚΟ (E. DURKHEIM)**
- # ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΕΝΔΙΑΜΕΣΩΝ ΜΟΡΦΩΝ Ή ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΕΩΝ ΙΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΙΚΟΤΗΤΑΣ (W. E. H. STANNER)**

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ

Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΙΔΙΑ ΕΝΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΟΣ ΟΡΟΣ.

ΘΡΗΣΚΕΙΑ = ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΟ ΑΙΤΙΟ (*SUI GENERIS*) Ή ΓΕΝΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΙΑΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ, ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ, ΟΠΩΣ, ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ, ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ, ΟΠΟΥ, ΤΥΠΙΚΑ, Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΥΠΕΡΓΕΝΟΣ, ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΓΕΝΟΣ ΚΑΙ Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΕΝΑ ΕΙΔΟΣ

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ

- # ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑ – ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ (ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΨΕΥΔΟΥΣ)
- # 16ος αιώνας (ΔΙΑΡΧΙΚΗ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ): ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΣ – ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ – ΙΣΛΑΜ ΘΑ ΣΥΝΝΕΝΩΘΟΥΝ ΣΕ ΜΙΑ ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ (ΜΟΝΟΘΕΪΣΜΟΣ) ΠΟΥ ΔΗΛΩΝΕΙ ΤΟΥΣ ΒΑΘΜΟΥΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ, ΕΝΩ ΟΙ ΑΛΛΕΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΑΞΙΝΟΜΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΤΗΣ ΠΟΛΥΘΕΪΑΣ Ή ΤΟΥ ΠΑΓΑΝΙΣΜΟΥ.
ΟΙ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΙΔΡΥΤΗ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑΞΙΝΟΜΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ.
- # 17ος - 18ος αιώνας: ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΠΟΥ ΠΗΡΕ ΤΗΝ ΕΞΗΣ ΜΟΡΦΗ: ΦΥΣΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ (ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΜΦΥΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΙΔΕΩΝ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ)
- # 19ος αιώνας: ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ (RELIGIONWISSENSCHAFT): ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΣΥΝΟΛΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ, ΜΕ ΤΙΣ «ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ» ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ.

C. P. TIELE (ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ)

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ «ΦΥΣΙΚΩΝ» ΚΑΙ «ΗΘΙΚΩΝ» ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ

9 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ
ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

A. ΕΘΝΙΚΕΣ/ ΝΟΜΙΣΤΙΚΕΣ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ (ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΥ):
ΤΑΟΪΣΜΟΣ, ΚΟΜΦΟΥΚΙΑΝΙΣΜΟΣ, ΒΡΑΧΜΑΝΙΣΜΟΣ, ΤΖΑΪΝΙΣΜΟΣ, ΑΡΧΕΓΟΝΟΣ ΒΟΥΔΙΣΜΟΣ, ΖΩΡΟΑΣΤΡΙΣΜΟΣ, ΜΩΣΑΪΣΜΟΣ, ΡΑΒΒΙΝΙΣΜΟΣ.

B. ΚΑΘΟΛΙΚΕΣ/ ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ: ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ, ΒΟΥΔΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΛΑΜ.

 # ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ 1930, Ο ΑΡΧΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ ΕΠΕΚΤΕΙΝΕΤΑΙ ΣΥΧΝΑ ΣΕ 7 (ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΣ, ΙΝΔΟΪΣΜΟΣ, ΚΙΝΕΖΙΚΑ ΚΑΙ ΙΑΠΩΝΙΚΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΑ – ΑΥΤΕΣ ΟΙ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΖΩΣΕΣ).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- # ΟΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΕΙΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝ ΤΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟ ΩΣ ΠΡΟΤΥΠΟ.
- # ΠΡΟΤΑΣΗ: ΟΙ ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΧΟΥΝ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΘΕΑΜΑΤΩΝ, ΕΟΡΤΩΝ, ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΩΝ, ΔΡΑΜΑΤΩΝ, ΤΥΠΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΓΩΝΩΝ. ΑΛΛΟΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΑΝ ΔΙΑΦΟΡΑ ΓΕΝΗ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΑΣ, ΠΟΥ ΚΑΤΑΝΕΜΟΝΤΑΙ ΣΥΝΗΘΩΣ ΣΕ ΔΥΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΗ – ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΤΕΛΕΤΩΝ.
- # Η ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΤΗΣ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΑΞΙΝΟΜΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΤΗΣ ΣΚΕΨΗΣ.